

SOSYAL BİLGİLER VE TÜRKÇE ÖĞRETMEN ADAYLARININ OKUL DENEYİMİ I DERSİ HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ: AMASYA ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ¹

Doç. Dr. Asım ÇOBAN

Amasya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü

asim.coban@amasya.edu.tr

Yrd. Doç. Dr. Turgut İLERİ

Amasya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü

turgut.ileri@amasya.edu.tr

ÖZ

İnsanlık tarihinin uzun bir döneminde toplumlar için salt nüfus artışı büyük önem taşımaktaydı. Günümüzde ise nüfusun belli bir oranda artmasının yanında, nüfusun nitelikleri daha büyük önem taşımaktadır. Günümüz toplumları sahip oldukları nüfusun eğitim kalitesi sayesinde geleceğe güvenle bakabilmekte, ekonomik, sosyal, siyasal ve kültürel alanlarda daha rekabet edebilir bir kimlik kazanabilmektedir. Günümüzde bireyin çağı doğru okuması, içinde yaşadığı topluma olabilmemesi, gelecek kuşaklara daha üst düzey bir beşeri miras bırakabilmesi elbette aldığı eğitimle doğrudan bağlantılıdır. Nitelikli bireylerin yetişmesinde tereddütsüz en önemli aktör öğretmenlerdir. Öğretmen yetiştirmek üzere kurulan Eğitim fakültelerinde öğretmen adayları, uzmanlık birikimi yanında, nitelikli bir formasyon eğitimi de almakta, hem teorik, hem de uygulamalı süreci takiben daha donanımlı olarak eğitim ordusuna kazandırılmaktadırlar. Aktif eğitim-öğretim sürecinde mesleki formasyon kazandırmak adına verilen gerekli derslerden birisi de Okul Deneyimi dersleridir. Okul deneyimi dersiyile çeşitli eğitim kurumlarında gözlem yapan öğretmen adayları, Öğretmenlik Uygulaması dersiyile de aktif olarak öğretmenlik yapma imkanı bulmaktadırlar. Eğitim Fakültelerinde verilen alan eğitimi yanında gerek teorik, gerekse uygulamalı formasyon derslerinin öğretmen adaylarının yetişmesinde çok büyük bir önemi bulunmaktadır. Bu çalışmada Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesinde 2015-2016 Eğitim-Öğretim döneminde Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Ana Bilim Dalı ve Türkçe Öğretmenliği Eğitimi Bölümünde okuyan öğrencilerin Okul Deneyimi I dersi hakkındaki görüşlerini ortaya koymak, sorunlara çareler bulmak amaçlanmıştır. Çalışmanın örneklemini Türkçe ve Sosyal Bilgiler Öğretmenliği son sınıf öğrencileridir. Araştırmanın verileri öncelikle öğrencilerin kişisel bilgiler, daha sonra öğretmen adaylarının Okul Deneyimi I dersine görüşleri ve Okul Deneyimi I dersi uygulama sürecinde karşılaşılan zorluklar olmak üzere 3 bölümden oluşan veri toplama sürecinde elde edilmiştir. Öğretmen adaylarından toplanan veriler üzerinde frekans, yüzde, aritmetik ortalama, standart sapma ve ki-kare testleri kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Öğretmenlik uygulaması, Eğitim Fakülteleri, Okul deneyimi

VIEWS OF THE PROSPECTIVE TEACHERS AT SOCIAL SCIENCES AND TURKISH DEPARTMENTS ABOUT SCHOOL EXPERIENCE I: AMASYA UNIVERSITY CASE

ABSTRACT

The increase in the population had been the only important factor in the history of the human for a long time. Nowadays, besides the increase of the population at some rate, the quality of the population has become important. The societies of today look at the future with confidence with the education quality of their people and

¹ Bu çalışma USOS2016 da bildiri olarak sunulmuştur.

they compete with the other nations in the economical, social, political and cultural fields. Today, individuals should be aware of the century they live in and if they want to inherit a good future to the young generations, they should get a qualified education. The most important factor to raise qualified individuals is the qualifications of the teachers who educate them. Education faculties established to raise qualified teachers should be responsible to fulfill this task with the teacher formation, theoretical and practical courses. One of these active courses is the "school experience" course given to the prospective teachers during their education lives. The prospective teachers make observations in different schools and they have a chance to teach in these schools with the help of this course. Besides the theoretical field courses given in education faculties, teacher formation courses have great importance to raise qualified teachers for the future. In this study, it is aimed to describe the ideas of the prospective teachers attending to the Social Science and Turkish Language departments in Amasya Education faculty in 2015-2016 academic year about "school experience" course and to find solutions about the problems they face during the practices they realize in the schools. The sampling of the research is the students from Turkish Language and Social science departments. The data was obtained in three stages; at the first stage the personal knowled of the students were obtained, at the escond stage their ideas were got and at the last stage the problems they faced during their practices at schools. Frequency, percentage, mathematica mean, standard deviation and ki-square tests were used on the data obtained from the prospective teachers.

Key words: Teaching Practise, Faculties of Education , School Experience

1. GİRİŞ

Nitelikli eğitim sistemlerinin oluşturulmasında temel taşlardan biri sistemin insan gücü kaynağını oluşturan öğretmenlerdir. Öğretmen yetiştirme ve öğretmenin niteliğinin artırılması konuları birçok ülkede araştırılan ve tartışılan konulardır. Türkiye’de de öğretmen yetiştirme konusunda çalışmalar yapılmakta sorunlara çözümler üretilmeye çalışılmaktadır (Oğuz,2004).

Öğretmenler mesleklerinin her aşamasında yeterliliklerini artırmaya ve kendilerini yenilemeyi zorunlu görürler. Bu gelişim sürecinin başlangıç noktası hizmet öncesi eğitimidir. Öğretmen adaylarının hizmet öncesi eğitim evresinde, uygulama için gittikleri okullarda elde ettikleri deneyimlerin niteliği, öğretmenlerin yetiştirilmesinde temel belirleyicilerden biridir; çünkü alanda yapılan uygulamalar öğretmen adaylarının mesleği her açıdan tanınması için birinci elden veriler sağlar (Tang, 2002).

Öğretmen eğitimi, alan bilgisi, genel kültür ve öğretmenlik meslek bilgisi olmak üzere üç boyutta ele alınmaktadır. Öğretmen adayı elde ettiği genel kültür ile çağa ayak uyduracak, olayları yorumlama ve problemleri çözmeye daha etkin davranışlar sergileyecek; alan bilgisi ile öğretimini yaptığı alana ilişkin bilgi, beceri, tutum ve değerleri öğrencilerine benimsetecek; öğretmenlik meslek bilgisi ile de sorumlu olduğu alanın öğretimini en iyi biçimde gerçekleştirecektir (Küçükahmet, 2002: 9).

Okul uygulamaları hizmet öncesi öğretmen eğitiminin en önemli boyutlarından birisini oluşturur. Uygulama, yeni mesleki bilgi ve becerilerin kazanılmasında son derece etkili olmaktadır. Öğretmen adaylarının fakültede edindikleri kuramsal bilgileri, okul ortamında etkili, verimli ve doğru bir şekilde kullanabilmeleri ancak hizmet öncesinde yeterli uygulama imkânı bulmaları ile sağlanabilir (Harmandar ve Diğerleri, 2000).

Eğitim fakültesi öğrencilerinin Milli Eğitim Bakanlığına bağlı ilk ve orta dereceli okullarda yaptıkları öğretmenlik uygulaması dersleri (Okul Deneyimi I, Okul Deneyimi II ve Öğretmenlik Uygulaması), öğrencileri okul yaşamıyla tanıştırdığı ve öğrencilerin meslek

yaşamlarına kadar geçen sürede onlara deneyim kazandırdığı için öğretmen yetiştirme programlarının önemli birer ögesi durumundadırlar. Çünkü “hizmet öncesi edinilen bilgi ve becerilerin gerçek bir meslek ortamında uygulanması oldukça önemlidir” (Berber ve diğerleri, 2005, s. 1).

Üniversitelerde öğretmen yetiştirme nitelik boyutu ihmal edildiği, programlarda alan bilgisi ve genel kültür ders ve içerikleri ön plana çıkarılarak, öğretmenlik formasyonu sağlayan dersler, özellikle de uygulamalar etkisiz hale geldiği ve sonuç olarak, okul- fakülte iletişimi zayıfladığı için uygulama boyutu da ihmal edilmektedir. Ayrıca, Milli Eğitime bağlı okullar ile Eğitim Fakültelerinin uyması gereken ortak bir uygulama programının olmaması, yasal dayanakların yetersizliği nedeniyle, fakülte-okul işbirliğini programı zorunlu hale getirmektedir (Yıldırım, 1998).

King (2006) nitelikli iyi bir öğretmenlik uygulamasının fakülte-okul işbirliğini güçlendireceğini, öğrenciler arasındaki işbirliğini arttıracak, etkin öğrenmeyi geliştireceğini, geribildirim sağlayacağını, zamanında iş yapma becerisi kazandıracak, beklentileri yükselteceğini ve öğrencilerin farklı öğrenme yollarını görmelerini sağlayacağını öne sürmüştür.

Okul deneyimi uygulamaları araştırıldığında çoğu zaman öğretmen adaylarının okula, öğrencilere ve öğretmenlik mesleğine olumsuz tavırlar takındığı görülmektedir (Kiraz, 1997). Karamustafaoğlu ve Akdeniz (2002) ise öğretmen adaylarının hizmet öncesi programda kazanması gereken davranışları uygulama okullarında ne kadar yansıtılabildiklerini araştırmışlardır. Bu amaçla fizik öğretmenliği programındaki öğretmenlik uygulaması dersini alan sekiz öğretmen adayı ve üç uygulama öğretmeni gözlemlenmiş ve yarı-yapılandırılmış mülakat ile görüş ve değerlendirmeleri tespit edilmiştir. Verilere göre öğretmen adaylarının model benzetme, laboratuardan yararlanma, basit araç gereç geliştirme, bir öğretim dokümanı seçip değerlendirme gibi davranışları uygulama sürecine yansıtılma olanağı yakalayamadıkları görülmüştür.

1998-99 öğretim yılından itibaren eğitim fakültelerinin programlarında yer alan okul deneyimi dersiyle öğretmen adaylarının, okul örgütü ve yönetimi ile okullardaki günlük yaşamı tanıması, eğitim ortamlarını incelemesi, ders dışı etkinliklere katılma, deneyimli öğretmenleri görev başında gözlemesi, öğrencilerle bireysel ve küçük gruplar halinde çalışması, kısa süreli öğretmenlik deneyimleri kazanması, ve onların öğretmenlik mesleğini doğru algılayıp benimsemeleri amaçlanmıştır (MEB, 1998).

Bu bağlamda, 1998’de YÖK ve Dünya Bankasının çalışmasıyla öğretmen eğitiminde yeni düzenlemeler yapılmış, öğretmen adaylarının uygulama okullarında geçirecekleri süreler arttırılmış ve öğretmenlik meslek uygulamasına yönelik olan Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması dersleri öğretmenlik programlarına konulmuştur [Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK), 1998].

Okul Deneyimi-I dersi, 1 saati teorik 4 saati uygulama olmak üzere 3 krediden oluşan, öğrencilerin öğretmenlik mesleğini tanımasında ve ilerleyen sınıflarda öğretmenlik mesleği ile ilgili olgu ve olayları bilinçli bir şekilde analiz etmelerini sağlayabilecek yararlı ve işlevsel bir derstir (Yapıcı Ş. ve Yapıcı M. 2004).

1.1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı; Okul Deneyimi-I uygulamasına katılan öğretmen adaylarının okul deneyimi uygulamasına yönelik algılarını belirlemektir. Bu amaçla aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

- 1) Öğretmen adaylarının uygulamanın yararı konusundaki algıları nasıldır?
- 2) Öğretmen adaylarının uygulama okulu ve uygulama okulundaki etkinliklere ilişkin algıları nasıldır?
- 3) Öğretmen adaylarının fakülte- okul koordinasyonuna ilişkin algıları nasıldır?
- 4) Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleği ile ilgili algıları nasıldır?
- 5) Öğretmen adaylarının uygulama boyunca karşılaştıkları sorunlara ilişkin algıları nasıldır?

1.2. Sınırlılıklar

- 1) 2015–2016 eğitim-öğretim yılı,
- 2) Okul Deneyimi-I dersini alan öğretmen adayları,
- 3) Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe ve Sosyal Bilgiler Öğretmenliği'nde okuyan son sınıf öğretmen adayları ile sınırlıdır.

1.3. Alt Problemler

- 1) Öğretmen adaylarının Okul Deneyimi-I dersinin yararlarına ilişkin algıları nasıldır?
- 2) Öğretmen adaylarının fakülte ve uygulama okulundaki etkinliklere ilişkin algıları nedir?
- 3) Öğretmen adaylarının fakülte -okul koordinasyonuna ilişkin algıları nedir?
- 4) Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleği ile ilgili algıları nedir?
- 5) Öğretmen adaylarının uygulama boyunca karşılaştıkları sorunlara ilişkin algıları nedir?

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, nicel bir çalışma olup, tarama modelinde yürütülen betimsel yöntem kullanılmıştır. Karasar (1999: s.80) tarama modelini, geçmişte ya da halen var olan bir durumu, var olduğu şekliyle tanımlayan bir araştırma olarak tanımlamaktadır. Betimsel araştırma, var olan bir olayı nicel (sayıları kullanarak) veya nitel (bir birey ya da grubun özelliklerini ortaya koyarak) yönden betimleyen bir araştırma türüdür (McMillanand Schumacher,1984:s.26).

2.2. Evren ve Örneklem

2015–2016 eğitim-öğretim yılında Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe ve Sosyal Bilgiler Öğretmenliği son sınıf öğrencileri araştırmanın evrenini oluşturmaktadır. Evreni temsil edecek öğretmen adaylarının seçimi kolay örnekleme yöntemi ile yapılmıştır. Örneklemi oluşturan öğretmen adaylarına ilişkin veriler aşağıda verilmiştir.

Tablo 1: Örneklemi oluşturan öğretmen adaylarına ilişkin veriler

		Bölüm		Toplam
		Sosyal Bilgiler Öğretmenliği	Türkçe Öğretmenliği	
Cinsiyet	Erkek	17	8	25
	Bayan	29	10	39
Toplam		46	18	64

2.3. Veri Toplama Aracı

Bu araştırmada kullanılan veri toplama aracı Kudu ve arkadaşları (2006) tarafından geliştirilen 20 maddelik tutum ölçeğidir. Ölçek ile öğretmen adaylarının Okul Deneyimi-I dersine yönelik algıları ve uygulama sırasında karşılaştıkları sorunlar tespit edilmeye çalışılmıştır. Veri toplama aracının Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı 0.68 olarak hesaplanmıştır. Güvenirlik katsayısı 1.00'ya yaklaştıkça verilerin güvenirliliğinin artacağı, 0.00'a yaklaştıkça da verilerin güvenirliliğinin düşük olarak yorumlanabileceği (Arseven, 1994:128) ifade edilmektedir. Sonuç olarak veri toplama aracının güvenilir olduğuna karar verilmiştir.

2.4. Verilerin Analizi

Veri toplamak amacıyla kullanılan ölçekte yer alan maddeler beşli likert tipi olarak "Tamamen katılıyorum", "Katılıyorum", "Kısmen Katılıyorum", "Katılmıyorum", "Kesinlikle Katılmıyorum" şeklinde derecelendirilmiştir. Yanıtlar "Tamamen katılıyorum" dan, "Kesinlikle katılmıyorum" a ve 5'den 1'e doğru sayısal değerler verilerek puanlanmıştır. İstatistiksel çözümler yapmak amacıyla SPSS 18 paket programı kullanılmıştır. Veriler frekans ve yüzde hesaplanarak analiz edilmiş, anlamlı dağılımlar olup olmadığını belirlemek için ki-kare değeri hesaplanmıştır. Anlamlılık düzeyi 0.05 olarak alınmıştır.

3. BULGULAR ve YORUM

Bu bölümde, araştırmanın belirlenen alt problemlerine yönelik bulgulara yer verilmiştir. Öğretmen adaylarının Okul Deneyimi I dersi uygulamalarına yönelik algıları belirlenerek ulaşılan sonuçlar incelenmiştir.

3.1. Öğretmen adaylarının Okul Deneyimi-I dersinin yararlarına ilişkin algıları

Araştırmanın birinci alt problemi olan "Öğretmen adaylarının Okul Deneyimi I dersinin yararlarına ilişkin algıları" na yönelik istatistiksel çözümler sonuçları Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2: Öğretmen adaylarının Okul Deneyimi I dersinin yararlarına ilişkin algıları

	Tamamen Katılıyorum		Katılıyorum		Kısmen Katılıyorum		Katılmıyorum		Kesinlikle Katılmıyorum	
	F	%	F	%	F	%	F	%	F	%
Okul deneyimi bence yararlı bir çalışma oldu	28	43,8	17	26,6	14	21,9	2	3,1	3	4,7

Okul deneyimi sırasında öğretmenlik deneyimi kazandım	17	26,6	24	37,5	17	26,6	3	4,7	3	4,7
Okul deneyimi etkinlikleri ile ilgili bir dosya düzenlenmesini, çalışmalarımızın amacına ulaşması bakımından gerekli ve yararlı buluyorum	10	15,6	10	15,6	25	39,1	7	10,9	12	18,8
Okul deneyimi etkinlikleri ile ilgili bir dosya düzenlenmesinde gerekli olan kriterleri yerine getirdiği inancındayım	15	23,4	20	31,3	17	26,6	5	7,8	7	10,9
Okul deneyimi süresini verimli olarak kullanma olanağını buldum	13	20,3	28	43,8	18	28,1	4	6,3	1	1,6
TOPLAM	64	100	64	100	64	100	64	100	64	100

Tablo 2’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğretmen adaylarının “okul deneyimi dersinin yararlı bir çalışma olduğu” düşüncesine tamamen katılıyorum diyenlerin oranı %43,8 , katılıyorum diyenlerin oranı %26.6 ve kısmen katılıyorum diyenlerin oranı da 21,9 olarak bulunmuştur. Bu sonuç tüm öğrencilerin %92.3’ünün Okul Deneyimi uygulamalarının verimli olduğu fikrine katıldıklarını göstermektedir. Ancak bireysel anlamda “okul deneyimi süresinin verimli olarak kullanıldığı” maddesine öğretmen adaylarının %20,3’ü tamamen katılıyorum, %43,8 katılıyorum ve 28,1’inin de kısmen katılıyorum olmak üzere toplam %93’ünün fikre katıldığı gözlenmiştir.

Bu sonuçlar, öğretmen adaylarının dersi gerekli gördükleri, ancak tüm öğretmen adayları tarafından aynı oranda yarar elde edilemediği şeklinde yorumlanabilir. Yani okul deneyimi çalışmalarının genelde yararlı bulunduğu, ancak öğrencilerin farklı konularda farklı düzeylerde yararlanabildikleri sonucunu ortaya koymaktadır.

Okul deneyimi derslerinin genel olarak yararlı olduğu konusunda yapılan diğer araştırmaların sonuçlarıyla tutarlılık göstermektedir (Kudu, Özbek ve Bindak, 2006; Davran, 2006; Yapıcı ve Yapıcı, 2004; Güven, 2004; Hergüner, Arslan ve Dündar, 2002).

Bununla birlikte bu sonuç Rıza ve Hamurcu’nun (2000) çalışmalarında ortaya çıkan “Uygulamanın gerekliliğinin öğrencilerce tam kavranılamaması ve yeni yaklaşımın öğrencilere eskiye nazaran daha fazla sorumluluk yüklemesi sebepleriyle öğrencilerin bu uygulamaya yönelik görüşlerinin olumsuz olduğu”sonucuyla uyuşmamaktadır.

3.2.Öğretmen adaylarının fakülte ve uygulama okulundaki etkinliklere ilişkin algıları

Araştırmanın ikinci alt problemi olan "Öğretmen adaylarının fakülte ve uygulama okulundaki etkinliklere ilişkin algıları" na yönelik istatistiksel çözümleme sonuçları Tablo 3’te verilmiştir. Tabloda görüldüğü gibi, öğretmen adaylarının grup çalışması imkânı bulamadıkları, uygulama

ğretmenlerinin rehberliklerinden yeterince yararlanamadıkları, okul deneyimi program süresi okulu ve öğrencileri tanımak için yeterli olmadığı ve uygulama okulundakilerin okul deneyimi ile ilgili görevlerini yerine getirmekte istekli olmadığı anlaşılmaktadır.

Bu sonuç, Yeşilyurt ve Semerci'nin (2011) alışmalarında ortaya koydukları, öğretmenlerin, uygulama ğretim elemanlarının ğretmen adaylarını yeterince izlemedikleri ve denetlemedikleri sonucuyla örtüşmektedir. Etkinliklerle ilgili uygulama okulu ğretmenlerinin görüşlerinden yararlanamadıklarını belirtenlerin oranının oldukça fazla olması, uygulama okulu ğretmeni başına düşen aday ğretmen sayısının fazlalığından kaynaklanmış olabilir.

Tablo 3: Öğretmen adaylarının fakülte ve uygulama okulundaki etkinliklere ilişkin algıları

	Tamamen Katılıyorum		Katılıyorum		Kısmen Katılıyorum		Katılmıyorum		Kesinlikle Katılmıyorum	
	F	%	F	%	F	%	F	%	F	%
Öğrencilerle bireysel olarak çalışma imkanı buldum	9	14,1	15	23,4	23	35,9	15	23,4	2	3,1
Öğrencilerle gruplar halinde çalışma imkanı buldum	8	12,5	12	18,8	20	31,3	20	31,3	4	6,3
Okul deneyimi program süresi okulu ve öğrencileri tanımak için yeterlidir	6	9,4	13	20,3	18	28,1	17	26,6	10	15,6
Okul deneyimi öğretmenleri gerekli olan etkinliklerde bizlere yeterince yardımcı oldu.	9	14,1	18	28,1	20	31,3	7	10,9	10	15,6
Okul, idare ve öğretmenin etkinliklerle ilgili yapıcı öneri ve eleştirilerden yararlandım.	4	6,3	21	32,8	19	29,7	9	14,1	11	17,2
Okul deneyimi ile ilgili uygulanan program, uygulama okulundaki eğitim-ğretim faaliyetlerini olumsuz yönde etkilemektedir	2	3,1	7	10,9	16	25,0	26	40,6	13	20,3
Uygulama okulu Okul deneyimi ile ilgili görevlerini	5	7,8	17	26,6	25	39,1	11	17,2	6	9,4

yerine getirmekte isteklidir

Uygulama okulundaki rehber-öğretmenler yeterli mesleki bilgi ve tecrübeye sahiptirler	5	7,8	15	23,4	28	43,8	13	20,3	3	4,7
TOPLAM	64	100	64	100	64	100	64	100	64	100

Bu araştırmadan çıkan önemli bir sonuç öğretmen adaylarının öğrenciler ile genelde bireysel olarak ilgilendikleri, grup çalışmalarının ise bireysel çalışmalara göre daha seyrek yapıldığıdır. Dikkat çeken diğer bir bulgu da okul deneyimi öğretmenlerinin gerekli etkinliklerde aday öğretmenlere yeterince yardımcı olduğudur. Sılay ve Gök (2004), araştırmalarında, uygulama okulunda yapılan çalışmaların ciddiye alınmadığı, Koç (2000) ise öğrencilerin derslere katılmadıkları sonucuna varmışlardır. Bu araştırmanın bulguları, bu sonuçları desteklememektedir.

3.3. Öğretmen adaylarının fakülte okul koordinasyonuna ilişkin algıları

Araştırmanın üçüncü alt problemi olan "Öğretmen adaylarının fakülte okul koordinasyonuna ilişkin algıları"na yönelik istatistiksel çözümleme sonuçları Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4: Öğretmen adaylarının fakülte okul koordinasyonuna ilişkin algıları

	Tamamen Katılıyorum		Kısmen Katılıyorum		Katılmıyorum		Kesinlikle Katılmıyorum			
	F	%	F	%	F	%	F	%		
	Fakülte görevli öğretim elemanlarının etkinliklerle ilgili yapıcı öneri ve eleştirilerden yararlandım	11	17,2	19	29,7	18	28,1	9	14,1	7
Uygulama okulu ile fakülte arasında yeterli koordinasyon sağlandı	8	12,5	24	37,5	19	29,7	9	14,1	4	6,3
TOPLAM	64	100	64	100	64	100	64	100	64	100

Tablo 4'teki verilerden, öğretmen adaylarının görevli öğretim elemanlarının etkinliklerle ilgili yapıcı öneri ve eleştirilerinden yararlanma oranlarının, yararlanmayan öğretmen adaylarına göre daha yüksek düzeyde olduğu anlaşılmaktadır. Ancak bu sonuca rağmen öğretmen adaylarının görevli öğretim elemanlarının etkinliklerle ilgili yapıcı öneri ve eleştirilerinden

yeterince yararlanamadıkları anlaşılmaktadır. Bunun nedenleri arasında fakülte uygulama öğretim elemanlarının, öğrenci sayısının fazlalığı nedeniyle öğretmen adayları ile yeterince ilgilenememeleri söylenebilir. Fakülte-okul işbirliğinin yeterli olup olmadığı konusunda öğrencilerin %12,5 'i tamamen katılıyorum, %37,5'i katılıyorum ve %29,7'si ise kısmen katılıyorum yanıtını vermişlerdir. Yani aday öğretmenlerin çoğunluğunun düşüncesi fakülte-okul işbirliğinin olduğu yönündedir. Fakat bu derslerin daha da verimli geçmesi için fakülte ile uygulama okulu arasındaki koordinasyonun daha da artırılması gerektiği söylenebilir.

3.4. Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleği ile ilgili algıları

Araştırmanın dördüncü alt problemi olan "Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleği ile ilgili algıları" na yönelik istatistiksel çözümleme sonuçları Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5: Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleği ile ilgili algıları

	Tamamen		Katılıyorum		Kısmen		Katılmıyorum		Kesinlikle	
	Katılıyorum				Katılıyorum				Katılmıyorum	
	F	%	F	%	F	%	F	%	F	%
Okul deneyimi sırasında mesleki bilgilerimin yetersiz olduğunu fark ettim	9	14,1	23	35,9	20	31,3	10	15,6	2	3,1
Okul deneyimi sırasında mesleki bilgilerimin yeterli olduğu fakat kendimi geliştirmem gerektiği kanaatine vardım	15	23,4	24	37,5	22	34,4	3	4,7	0	0
Okul deneyimi sonunda öğretmenlik mesleğinin düşündüğümde daha zor olduğunu farkına vardım	17	26,6	19	29,7	19,	29,7	7	10,9	2	3,1
Okul deneyimi sonunda öğretmenlik mesleğine atılma konusundaki isteğim arttı	20	31,3	24	37,5	16	25,0	2	3,1	2	3,1
Öğretmenlik hayatımızda karşılaşılabileceğimiz sorunları okul deneyimi sayesinde önceden görme imkanımız oldu	23	35,9	23	35,9	13	20,3	3	4,7	2	3,1

TOPLAM	64	100	64	100	64	100	64	100	64	100
--------	----	-----	----	-----	----	-----	----	-----	----	-----

Tabloda görüldüğü gibi öğretmen adayları, okul deneyimi uygulaması sırasında mesleki bilgilerinin yetersiz olduğunu fark ettiklerini, kendilerini geliştirmeleri gerektiğini, öğretmenlik mesleğinin düşündüklerinden daha zor bir meslek olarak gördüklerini, gelecekteki mesleki hayatlarında karşılaşılabilecekleri sorunları okul deneyimi sayesinde önceden görme imkanı bulduklarını belirtmişlerdir. Bu durum eğitim fakültesindeki derslerin mesleki anlamda alt yapıyı yeterli ölçüde sağlamadığı şeklinde yorumlanabilir.

Bununla birlikte, öğretmen adaylarının bazılarının, okul uygulama dersleri sırasında, mesleki alan bilgilerinin yetersiz olduğunu ve kendilerini geliştirmeleri gerektiğini farkettilerini belirtmişlerdir. Çalışmanın bu sonucu ise, Kudu, Özbek ve Bindak'ın (2006) yaptıkları çalışmanın "Okul Deneyimi 1 dersinin öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine bakışlarını çoğunlukla olumlu yönde etkilemiştir" sonucuyla tutarlılık göstermiştir. Bir diğer önemli sonuç ise öğretmen adaylarının okul deneyimi dersi sonunda öğretmenlik mesleğine atılma konusundaki isteklerinin artmış olduğunu ifade etmeleridir.

3.5. Öğretmen adaylarının uygulama boyunca karşılaştıkları sorunlara ilişkin algıları

Araştırmanın beşinci alt problemi olan "öğretmen adaylarının uygulama boyunca karşılaştıkları sorunlara ilişkin algıları" na yönelik istatistiksel çözümlene sonuçları tablo 6'da verilmiştir.

	F	%
Okul deneyimi süresi yeterince gözlem yapmamız için çok kısa	10	15,6
Okul deneyimi süresi gereğinden fazla	10	15,6
Uygulama okulu kaldığım yere çok uzak	12	18,8
Okul deneyimi ile fakültedeki derslerin aynı günde olması bizi olumsuz etkiledi	20	31,3
Uygulama okulundaki idareciler bizimle yeterince ilgilenmediler	9	14,1
Uygulama okulundaki hizmetlerden yararlanamadık	3	4,7
TOPLAM	64	100

*:p<0.05

Tabloya göre araştırmaya katılan öğretmen adaylarının büyük çoğunluğu (%31,3) için "okul deneyimi ile fakülte derslerinin aynı günde olması" önemli bir sorun olarak görülmektedir. Bunun ardından önemli bir sorun olarak görülen durum ise uygulama okulunun öğrencilerin ikamet ettikleri yere uzak olmasıdır. Bu sorun derse yönelik devamlılığı olumsuz yönde etkilemektedir. Okul deneyimi süresinin uzun veya kısa olduğu konusunda ise aynı oranda görüş bildirilmiştir (%15,6). Dursun ve Kuzu'nun (2006) yaptıkları çalışmada ise; "uygulama süresi arttırılarak uygulama zamanı daha iyi değerlendirilebilir" sonucu ortaya çıkmıştır. Anabilim dallarındaki öğretmen adaylarının %14,1'lik kısmı uygulama okullarındaki idarecilerin kendileriyle yeterince ilgilenmediklerini belirtirken, %4,7'lik kısmı ise uygulama okullarındaki hizmetlerden yeterince yararlanamadıklarını belirtmektedirler.

4. SONUÇLAR

- 1) Öğretmen adaylarının büyük çoğunluğu Okul Deneyimi-I dersi ile ilgili çalışmalarını yararlı bulmuş ancak öğrencilerin farklı konularda farklı düzeylerde yararlanabildikleri ortaya çıkmıştır. Grup çalışmaları ile ilgilenme oranları, bireysel olarak ilgilenen öğretmen adaylarına oranla daha düşük seviyede bulunmuştur.
- 2) Okul Deneyimi ile fakülte derslerinin aynı günde olması, uygulama ve öğretim etkinliklerini olumsuz yönde etkilemektedir.
- 3) Fakülte ile uygulama okulları arasındaki koordinasyona ilişkin algılar olumlu denebilecek seviyededir. Ancak öğretmen adaylarının görevli öğretim elemanlarının etkinliklerle ilgili yapıcı öneri ve eleştirilerinden yeterince yararlanamadıkları belirtmişlerdir.
- 4) Öğretmen adaylarının önemli bir kısmı öğretmenlik mesleğinin tahmin ettiklerinden daha zor olduğunu ancak, uygulama dersleri ile öğretmenlik mesleğine olan ilgilerinin arttığını belirtmişlerdir.
- 5) Öğretmen adaylarının uygulama için ayrılan sürenin uzunluğu veya kısalığı konusunda aynı oranda görüş bildirmişlerdir.
- 6) Araştırmaya katılanların önemli bir kısmı da uygulama okullarının fakülteden çok uzak olduğunu; uygulama okulu idarecilerinin kendileri ile ilgilenmediklerini belirtmişlerdir.

5.ÖNERİLER

- 1) Okul deneyimi uygulama süresinin artırılarak öğretmen adaylarının mesleki hayata daha da iyi hazırlanması sağlanmalıdır.
- 2) Uygulama okullarının, öğretmen adaylarının ikamet adreslerine göre belirlenerek ulaşım ve devamsızlık sorunlarının önüne geçilmelidir.
- 3) Uygulama okullarındaki tüm personeller bilinçlendirilerek öğretmen adaylarının hizmetlerden daha verimli yararlanması sağlanmalıdır.
- 4) Uygulama okullarına gönderilen aday öğretmenlerin sayısı azaltılarak uygulama okullarındaki öğrencilerle bireysel ve grup etkinlikleri yapılmasının önü açılmalıdır.
- 5) Fakülte ve uygulama okulu işbirliğinin daha üst düzeye çıkarılmalı ve iki kurum arasında diyalogda süreklilik sağlanmalıdır.
- 6) Öğretmen adaylarının uygulama günlerinin belirlenmesinde uygulama okulu ile işbirliği yapılmalı.
- 7) Öğretim elemanlarının danışmanlık hizmeti vereceği öğrenci sayısı daha sınırlı tutulmalıdır.
- 8) Fakülte uygulama koordinatörlüğü tarafından zaman zaman uygulama okullarındaki öğretmenlerin daha verimli bir uygulama sürecinin sağlanması amaçlı bilgilendirilmeleri sağlanmalı.
- 9) Öğretmen adaylarına Okul Deneyimi I dersi ile meslekte teorik bilginin yanında uygulamaya daha da önem verilmelidir.

KAYNAKLAR

- Akdemir, A. S.(2013). Türkiye’de Öğretmen Yetiştirme Programlarının Tarihçesi Ve Sorunları. Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature

- and History of Turkish or Turkic. Volume 8/12 Fall 2013, p. 15-28, ANKARA-TURKEY
- Akyüz, Y. (2001) Başlangıçtan 2001'e Türk Eğitim Tarihi. Genişletilmiş sekizinci basım. İstanbul: Alfa Basım Yayım Dağıtım Ltd. Şti.
- Arseven, Ali D. (1994), Alan Araştırma Yöntemleri, Gül Yayınevi, Ankara.
- Baskan, A. G. (2001) Öğretmenlik Mesleği ve Öğretmen Yetiştirmede Yeniden Yapılanma. Ankara: Ritm İletişim Hizmetleri Ltd. Şti.
- Berber, K., Özkan, H.H., ve Albayrak, M. (2005), Öğretmen adaylarının ilköğretim okullarında yaptıkları öğretmenlik uygulamasının yetiştirmelerindeki rolü, *Milli Eğitim Dergisi*, <http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/168/index3-berber.htm>, indirilme tarihi: 27 Kasım 2006.
- Davran, E.(2006). İlköğretim kurumlarındaki öğretmenlik uygulamasının öğretmen adaylarının öğretmenlik yeterliliklerini kazanmaları üzerindeki etkisi: Van İli.
- Dursun, Ö. ve Kuzu, A. (2006). Öğretmenlik uygulaması dersinde karşılaşılan sorunların öğretmen adaylarının görüşleriyle değerlendirilerek çözüm önerilerinin belirlenmesi, 15. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi, Muğla Üniversitesi.
- Güven İ. (2004). Sosyal bilgiler alan öğretmen adaylarının okul uygulamalarına yönelik görüşleri üzerine nitel bir çalışma, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*,4(2),273-290.
- Harmandar, M ve Diğerleri. (2000). Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesinde "Okul Deneyimi" uygulaması ve sonuçlarının değerlendirilmesi, *Milli Eğitim Dergisi*, Sayı 148. Ankara, 2000.
- Hergüner, G., Arslan, S.,Dündar, H.(2002). Beden Eğitimi ve Spor Bölümü Öğrencilerinin Okul Deneyimi Dersini Algılama Düzeyleri.*Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*,11.
- Karamustafaoğlu, O. ve Akdeniz, A. R. (2002). Fizik öğretmen adaylarının kazanmaları beklenen davranışları uygulama okullarında yansıtabilme olanakları, V.Ulusal Fen Bilimleri ve Matematik Eğitimi Kongresi, 16-18 Eylül, ODTÜ-Ankara.
- Karasar,N. (1999). Bilimsel Araştırma Yöntemi, Nobel Yayıncılık, Ankara.
- Kiraz, E. (1997). In What Ways Do Student Teachers Contribute to Their Supervising Teachers Professional Development. Ph. D. Thesis, University of Southern California, USA.
- Koç, G. (2000). Öğrenme faaliyetlerini planlarken öğrenciyi merkeze alma konusunda karşılaşılan güçlükler, *Mesleki Eğitim Dergisi*, 2(1), 17-30.
- Kudu, M., Özbek, R. ve Bindak, R. (2006). Okul deneyimi I dersine ilişkin öğrenci algıları

(Dicle Üniversitesi örneği). *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(15), 99- 109.

Küçükahmet, L. (2002). Öğretmenlik Mesleğine Giriş, Nobel Yayınları, 4. Baskı, Ankara.

Mcmillan, J., H. & Schumacher S., (1984). Research in Education: A Conceptual Introduction. Boston and Toronto: Little Brown and Company.

Oğuz, A. (2004). Okul deneyimi I dersinin öğretmen adayları üzerindeki etkileri, *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11.

MEB (1998). Öğretmen adaylarının Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı eğitim-öğretim kurumlarında yapacakları öğretmenlik uygulamasına dönük yönerge(2). (1998). Ankara.

Rıza, E.T. ve Hamurcu, H.(2000). Sınıf öğretmenliği bölümü öğrencilerinin okul deneyimi ve öğretmenlik uygulamasına yönelik görüşleri, *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8.

Sılay, İ. ve Gök, T. (2004). Öğretmen adaylarının uygulama okullarında karşılaştıkları sorunlar ve bu sorunları gidermek amacıyla hazırlanan öneriler üzerine bir çalışma, XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı. Malatya, İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi, [http://www.pegem.net/dosyalar/dokuman/217 pdf adresinden](http://www.pegem.net/dosyalar/dokuman/217_pdf_adresinden) 23.04.2012 tarihinde indirilmiştir.

Tang, S.Y. F. (2002). Challenge and support: the dynamics of student teacher's professional learning in the field experience. *Teacher and Teacher Education*, 19, 483-498.

Üstüner, M. (2004). Geçmişten Günümüze Türk Eğitim Sisteminde Öğretmen Yetiştirme ve Günümüz Sorunları. İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 5(7) <http://web.inonu.edu.tr/~efdergi/arsiv/Ustuner.htm> adresinden 18 Eylül 2013'te indirilmiştir.

Yapıcı, Ş. ve Yapıcı, M. (2004). Öğretmen adaylarının Okul Deneyimi I dersine ilişkin görüşleri, *İlköğretim-online*, 3((2), 54-59, [online]: <http://ilkogretim-online.org.tr>

Yeşilyurt, E. ve Semerci, Ç. (2011). Uygulama öğretmenlerinin öğretmenlik uygulaması sürecinde karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerileri, *Akademik Bakış Dergisi*, 27.

Yıldırım, A. (1998). "Öğretmen Eğitiminde Eğitim Fakültesi-Uygulama Okulu İşbirliği: YÖK/Dünya Bankası Hizmet Öncesi Öğretmen Eğitimi Projesi", *Milli Eğitim Dergisi*, Sayı: 140, s.5-11.

Yüksek Öğretim Kurumu-YÖK.(1998). YÖK Dünya Bankası Milli Eğitim Geliştirme Projesi, Hizmet Öncesi Öğretmen Eğitimi. Ankara.